

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛОВАЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

Наталія ПЕТРИЦА

Елішка КАШПЕР

**РЕАЛІЗМ У ЧЕСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ
(II половина XIX століття)**

**Методичні рекомендації
до проведення практичних занять**

Ужгород – 2024

**MINISTERSTVO ŠKOLSTVI A VĚDY UKRAJINY
STÁTNÍ VYSOKÁ ŠKOLA
UŽHORODSKÁ NÁRODNÍ UNIVERZITA
FILOLOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA SLOVENSKÉ FILOLOGIE**

Natálie PETRICA

Eliška KAZSPER

**REALISMUS V ČESKÉ LITERATUŘE
(2. polovina XIX. století)**

**Metodická doporučení
k praktickým cvičením**

Užhorod 2024

УДК 821. 162. 3'06 (076)

ББК Ш 5 (4Чех) 6-328.8 я 73

П-30

Петріца Н.М., Кашпер Е. Реалізм у чеській літературі (II пол. XIX століття): методичні рекомендації до проведення практичних занять для студентів 3 курсу ОПП «Чеська мова та література» ОС бакалавр галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.038. «Слов'янські мови та літератури (переклад включно) перша - чеська». Ужгород, 2024. 45 с.

Упорядники: **Петріца Н.М.**, кандидат філологічних наук,

доцент кафедри словацької філології

Кашпер Е., лектор чеської мови та культури

Рецензенти: **Тиховська О.М.** – доктор філологічних наук, професор

кафедри української літератури УжНУ

Ліхтей Т.В. – кандидат філологічних наук,

доцент кафедри словацької філології

Обговорено і затверджено на засіданні кафедри словацької філології
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
«30» серпня 2024 р., протокол №1.

Рекомендовано до друку Вченою радою філологічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
«26» вересня 2024 р., протокол № 1.

© Петріца Н.М., Кашпер Е., 2024 р.
© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024 р.

OBSAH

Úvod.....	5
Tematický okruh přednášek	6
Tematický plán praktických cvičení.....	8
Kritéria pro hodnocení práce studentů v praktických hodinách	17
Seznam literárních děl pro povinnou četbu	24
Vzory testových úloh.....	27
Seznam otázek.....	40
Seznam doporučené literatury	42

ВСТУП

Мета вивчення модулю **«Реалізм у чеській літературі»** навчальної дисципліни **«Історія чеської літератури (II пол. XIX століття)»** – осмислення основних закономірностей розвитку чеської літератури, виявлення домінуючих прикмет творчості представників різних літературних напрямів, в усвідомленні своєрідності та національно-визвольних прагнень кращих представників красного письменства.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є: формування навичок теоретико-літературного та історико-літературознавчого мислення, ознайомлення студентів з основними літературними процесами та особливостями творчого спадку найвидатніших представників чеської літератури, а також навчити студентів самостійно аналізувати художній твір, визначати його основну ідею, сюжет та композицію, стилістичні засоби створення художнього образу.

Модульний курс **«Реалізм у чеській літературі»** навчальної дисципліни **«Історія чеської літератури (II пол. XIX століття)»** має на меті ознайомити студентів-філологів із науковими фактами і явищами чеського письменства II пол. XIX століття, виробити у них вміння, керуючись принципами історизму, сприймати життєві факти і події, зображені в художньому творі, дати їм об'єктивну ідейно-естетичну обґрунтовану оцінку з позицій загально-людських, морально-етичних цінностей.

Програма передбачає обов'язкове прочитання кожним студентом усіх рекомендованих художніх текстів, їх ґрунтовне наукове опрацювання, аналіз у контексті суспільно-політичного, літературно-мистецького життя епохи, у зв'язку з творчістю того чи того письменника. З цією метою студент опрацьовує підручники і посібники, літературознавчі розвідки, огляди, статті.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

NÁRODNÍ OBROZENÍ (1. A 2. FÁZE)

Tema 1. Osvícenský klasicismus. Národní obrození, jeho vývoj, periodizace národního obrození.

Prameny, základní literatura o národním obrození, edice textů, literární badatelé věnující se národnímu obrození. Obecná charakteristika české společnosti, jejího životního stylu, kultury a literatury v 70. letech 18. století. Stav české literatury na počátku národního obrození. Reformy josefinského období, zrušení jezuitského řádu. Úskalí germanizace, dobový patriotismus zemský a český, počátky nacionalismu, šlechta, měšťanstvo a venkov. Posílení českého živlu ve městech. Osvícenství, racionalismus, deismus, svobodné zednářství. Vznik vědeckých společností, vědecká korespondence té doby. Školství, vysoké školy v Čechách a na Moravě.

Tema 2. 1.fáze Národního obrození.

Josef Dobrovský, Dobrovského práce slavistické, bohemistické a činnost organizační, Dobrovský v Olomouci, Dobrovského cesta do Švédska a Ruska. Vydávání starší české literatury. Publicistika (Václav Matěj Kramerius), nakladatelství Česká expedice. Divadlo (Kotce, Stavovské divadlo, Bouda, Václav Thám, Prokop Šedivý)..

Počátky novočeské poezie (*Básně v řeči vázané*, Puchmajerovy almanachy). Anakreontika a klasicismus. Šebestián Hněvkovský, Vojtěch a Jan Nejedly. Nejedlyho *Hlasatel český*.

Tema 3. 2.fáze Národního obrození. Preromantismus v české literatuře.

Josef Jungmann jako vůdčí osobnost národního obrození. Jungmannovy práce programové, apologetické, překladové, jazykovědné. *Slovesnost*, *Historie literatury české*, *Zápisky*, *Slovník česko-německý*, jeho význam pro českou literaturu 19. století a jeho reedice. Počátky krásné prózy (Josef Linda). Vstup

Františka Palackého, Pavla Josefa Šafaříka a Jana Kollára do české kultury. Palackého dílo politické a historiografické. Kollárův panslavistický program a Kollárovo dílo. České divadlo (Jan Nepomuk Štěpánek).

Тема 4. Рukopisné podvrhy – Rukopis královédvorský a Rukopis zelenohorský. František Ladislav Čelakovský, jeho přínos folkloristický, básnický a satirický.

Модуль 2.

Romantismus a postromantismus (3. fáze národního obrození)

Тема 5. Počátky romantismu v české literature.

Slohové principy romantismu. Karel Hynek Mácha a jeho dílo. Karel Jaromír Erben, geneze, textové proměny a interpretace *Kytice*.

Тема 6. Počátky literárního realismu.

Almanachy let 50. Josef Václav Frič v emigraci, jeho dílo básnické a memoárové. Karel Havlíček Borovský a jeho dílo.

Тема 7. Božena Němcová.

Božena Němcová, její dílo prozaické a národopisné, pramenné edice a literatura o Boženě Němcové. Dílo Babička.

Тема 8. Divadlo let v 1.pol.19st.

Václav Kliment Klicpera a jeho dílo. Josef Kajetán Tyl, jeho dílo organizační, publicistické, prozaické a dramatické. Počátky literární a divadelní kritiky.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
TEMATICKÝ PLÁN PRAKTICKÝCH CVIČENÍ /
МОДУЛЬ 1.

Česká literatura 60. A 70. let 19. Století

**Téma 1. Kulturní a společensko-politické souvislosti vývoje české
literatury ve 2. pol. 19. století.**

1. Charakteristika situace českého národa během 2. pol. 19. stol., vliv technické revoluce na životní úroveň a styl, jejich reflexe v kultuře a literatuře. Bachovský neoabsolutismus.
2. Literární směry a školy 2. pol. 19. stol.
3. Noviny a časopisy let 60.
4. Role *Národních listů*, pokusy o beletristické a rodinné časopisy.

Povinná studijní literatura

1. Haman, A.: Česká literatura 19.století. České Budějovice, Jihočeská univerzita-Pedagogická fakulta 2002.
2. Jeřábek, D.: Česká literatura od konce národního obrození do roku 1918. Brno, Masarykova univerzita-Filozofická fakulta 1999.
3. Lehár, J.; Stich, A.; Janáčková, J.; Holý, J.: Česká literatura od počátku k dnešku. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2000.
4. Janáčková Jaroslava: Česká literatura 19. století: Od Máchy k Březinovi. Praha: Scientia 1994.
5. [Mukařovský Jan](#); [Pohorský Miloš](#). *Dějiny české literatury. 1. vyd. Svazek 3, Literatura druhé poloviny devatenáctého století. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1961. 631 s. S. 120–138. [Dostupné online](#)*

Téma 2. Generace májovců.

1. Skupina májovců, jejich literární orientace a poetika
2. Literární tvorba *Jana Nerudy*.
3. Literární, dramatická a publicistická činnost Vítězslava Háška.
4. *Karolina Světlá*, její kontakty s Boženou Němcovou a Janem Nerudou, role barokní Prahy a Podještědí v její tvorbě.
5. Dramatická tvorba májovců, snahy o Národní divadlo.
6. Prozaická tvorba J. Arbesa. Romaneta.

Povinná studijní literatura

1. Haman, A.: Česká literatura 19.století. České Budějovice, Jihočeská univerzita-Pedagogická fakulta 2002.
2. Jeřábek, D.: Česká literatura od konce národního obrození do roku 1918. Brno, Masarykova univerzita-Filozofická fakulta 1999.
3. Lehár, J.; Stich, A.; Janáčková, J.; Holý, J.: Česká literatura od počátku k dnešku. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2000.
4. Hálek, Vítězslav. *Muzikantská Liduška* [online]. Praha: Melantrich, 1951 [cit. 2021-07-22]. [Dostupné online](#).
5. Hálek, Vítězslav. *Na statku a v chaloupce* [online]. Praha: Melantrich, 1951 [cit. 2021-07-22]. [Dostupné online](#).
6. Hálek, Vítězslav. *Pod pustým kopcem a jiné povídky* [online]. Praha: Melantrich, 193-? [cit. 2021-07-22]. [Dostupné online](#).
7. Haman, Aleš. "Jan Neruda". In: OPELÍK, Jiří (red.). Lexikon české literatury: osobnosti, díla, instituce. 3/I.. M-Ř. 1. vyd. Praha: Academia, 2000, s. 493-502.
8. [Králík, Oldřich](#). Křižovatky Nerudovy poezie. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1965, 140 s. (Edice: Acta Universitatis Palackianae Olomucensis - Facultas philosophica.)

9. [Křivánek, Vladimír](#). Jan Neruda. Vyd. 1. Praha: Horizont, 1983, 156 s. Edice Medailóny.
10. Švandová: Vítězslav Hálek. Odolena Voda: Město Odolena Voda, 2012.
11. Vondra R. Osobnosti české minulosti: Jan Neruda (1834–1891). Historický obzor: časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie, 2012, 23 (5-6), s. 136–138.
12. POHORSKÝ, Miloš. Jan Neruda. In: BRABEC, Jiří a kol. *Dějiny české literatury III: Literatura druhé poloviny devatenáctého století*. 1. vyd. Praha: NČAV, 1961, s. 139-187.

Téma 3. Generace ruchovců.

1. Konflikt mezi křídlem národním a kosmopolitním (Eliška Krásnohorská, Josef Václav Sládek, Jaroslav Vrchlický, Jan Neruda).
2. Ruchovcí, jejich literární orientace a poetika.
3. Svatopluk Čech – jeho tvorba básnická, prozaická a satirická, Čechovy *Květy*.
4. Eliška Krásnohorská.
5. Almanachy mladé literární generace z let 70. Časopis *Lumír* v letech 70. a pod redakcí Josefa Václava Sládka. Časopis *Osvěta* a jeho přispěvatelský kruh.

Povinná studijní literatura

1. Haman, A.: Česká literatura 19.století. České Budějovice, Jihočeská univerzita-Pedagogická fakulta 2002.
2. Jeřábek, D.: Česká literatura od konce národního obrození do roku 1918. Brno, Masarykova univerzita-Filozofická fakulta 1999.
3. Lehár, J.; Stich, A.; Janáčková, J.; Holý, J.: Česká literatura od počátku k dnešku. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2000.

4. Milan Zeman a kol.: Rozumět literatuře 1 (interpretace základních děl české literatury), Praha 1986
5. CHALOUPKA Otakar. *Příruční slovník české literatury od počátků do současnosti*. 2. vyd. Praha: Kma, s. r. o., 2007. 1116 s. S. 809–810.
6. PROKOP Vladimír. *Literatura 19. a počátku 20. století (od romantiků po buřiče): pro výuku literatury na středních školách*. 1. vyd. Sokolov: O.K.-Soft, 2000. 72 s. S. 40.
7. HECZKOVÁ. Libuše (ed.): Čtení o Elišce Krásnohorské, Praha 2015.

Téma 4. Skupina kolem časopisu „Lumír“.

1. Lumírovci, jejich koncepce české literatury a jejich poetika.
2. Jaroslav Vrchlický, jeho lyrika a epika, dílo melodramatické a dramatické, Vrchlický jako překladatel.
3. Neoromantismus Julia Zeyera, jeho epické cykly, románová tvorba, Zeyerova díla legendistická.
4. Josef Václav Sládek, specifčnost jeho tvorby básnické, pobyt v USA. Sládek jako redaktor Lumíra, jeho dětská poezie, činnost překladatelská.

Povinná studijní literatura

1. Haman, A.: Česká literatura 19.století. České Budějovice, Jihočeská univerzita-Pedagogická fakulta 2002.
2. Jeřábek, D.: Česká literatura od konce národního obrození do roku 1918. Brno, Masarykova univerzita-Filozofická fakulta 1999.
3. Lehár, J.; Stich, A.; Janáčková, J.; Holý, J.: Česká literatura od počátku k dnešku. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2000.
4. Milan Zeman a kol.: Rozumět literatuře 1 (interpretace základních děl české literatury), Praha 1986

5. Jaroslav Vrchlický - životopis autora na webu Svět literatury. www.svet-literatury.wz.cz [online]. [cit. 2019-05-19]. [Dostupné online](#).
6. TOPOR, Michal, ed. *Čtení o Jaroslavu Vrchlickém : básník ve sporech o životnost díla*. 1. vyd. Praha: Institut pro studium literatury, 2013. (Antologie; sv. 2). [ISBN 978-80-87899-01-4](#).
7. KOŽÍK, František. *Za trochu lásky (Ženy v životě Jaroslava Vrchlického)*. Praha174: Motto + Albatros media, 2012. [ISBN 978-80-7246-636-8](#).
8. KOPÁČ, Radim; SCHWARZ, Josef. *Vrchlický erotický*. 1. vyd. Praha, Litomyšl: Ladislav Horáček - Paseka, 2011. 304 s. [ISBN 978-80-7432-064-4](#).

Referáty / prezentace:

1. Národní divadlo v Praze – historie
2. Školy 70.- 80. let: májovci, ruchovci, lumírovci
3. Srovnání poezie Hálek a Nerudy
4. Nerudovy *Povídky malostranské* – charakteristika postav
5. Ženské hrdinky próz Karolíny Světlé
6. Libreto Elišky Krásnohorské – *Hubička*, *Tajemství*, *Čertova stěna*
7. Hudební skladatelé 2. pol. 19. stol.: Smetana, Dvořák
8. Cestovatel Josef Václav Sládek, cesta do Ameriky
9. *Radúz a Mahulena* Julia Zeyera – srovnání s kultovním stejnojmenným filmem režiséra Petra Weigla
10. Nové náměty a básnické formy v poezii Jaroslava Vrchlického

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 2.

Realismus v české próze a dramatu 80. a 90. let 19. století

Téma 5. Kritický realismus v české próze

1. Kritický realismus v české próze – tendence sociální i národně osvobozené; Charakteristika období.
2. Znak realismu.
3. Historický román (s výchovnou tendencí národní) – historická věrnost.
4. Romány V.B.Třebízského.
5. Historické dílo Z.Wintera: Nezbedný bakalář, Mistr Kampanus - první moderní historický román.
6. Historické dílo V.B.Třebízského: Královna Dagmar.

Povinná studijní literatura

1. Haman, A.: Česká literatura 19.století. České Budějovice, Jihočeská univerzita-Pedagogická fakulta 2002.
2. Jeřábek, D.: Česká literatura od konce národního obrození do roku 1918. Brno, Masarykova univerzita-Filozofická fakulta 1999.
3. Lehár, J.; Stich, A.; Janáčková, J.; Holý, J.: Česká literatura od počátku k dnešku. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2000.
4. Milan Zeman a kol.: Rozumět literatuře 1 (interpretace základních děl české literatury), Praha 1986

Téma 6. Románová tvorba A. Jiráska.

1. Románová tvorba A.Jiráska.
2. Nejstarší období českých dějin: Staré pověsti české.
3. Husitské období: Mezi proudy, Proti všem, Bratrstvo, Husitský král.

4. Pobělohorské období: Skaláci, Psohlavci, Temno.
5. Národní obrození: F.L.Věk, Filosofská historie.
6. Jirásková dramata: realistické hry z vesnického života– historické hry- pohádkové hry.
7. Jiráskův přínos.

Povinná studijní literatura

1. Haman, A.: Česká literatura 19.století. České Budějovice, Jihočeská univerzita-Pedagogická fakulta 2002.
2. Jeřábek, D.: Česká literatura od konce národního obrození do roku 1918. Brno, Masarykova univerzita-Filozofická fakulta 1999.
3. Lehár, J.; Stich, A.; Janáčková, J.; Holý, J.: Česká literatura od počátku k dnešku. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2000.
4. Janáčková Jaroslava. Alois Jirásek: [monografie s ukázkami z díla]. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1987. 581 s. [Viz s. 458.]
5. Milan Zeman a kol.: Rozumět literatuře 1 (interpretace základních děl české literatury), Praha 1986

Téma 7. Venkovský román. Městská próza.

1. Venkovský román. znalost venkova, národopisné studie, regionální charakter prózy.
2. Raisova tvorba prozaická. Výminkáři – soubor povídek. Pantáta Bezoušek.
3. Románová tvorba T.Novákové. Jiří Šmatlán, Na Librově gruntě, Jan Jílek.
4. Prózaická tvorba A.Stáška..Blouznivci našich hor – povídkový cyklus, život v Podkrkonoší, hledání spravedlnosti a štěstí, spiritismus.
5. Městská próza. Ignát Herrmann: Otec Kondelík a ženich Vejvara/ Tchán Kondelík a zeť Vejvara.

Povinná studijní literatura

1. Haman, A.: Česká literatura 19.století. České Budějovice, Jihočeská univerzita-Pedagogická fakulta 2002.
2. Jeřábek, D.: Česká literatura od konce národního obrození do roku 1918. Brno, Masarykova univerzita-Filozofická fakulta 1999.
3. Lehár, J.; Stich, A.; Janáčková, J.; Holý, J.: Česká literatura od počátku k dnešku. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2000.
4. Milan Zeman a kol.: Rozumět literatuře 1 (interpretace základních děl české literatury), Praha 1986
5. Prchal Z.; Hladký M.; Friedrichová H. Život a dílo Karla Václava Rase. 1. vyd. Lázně Bělohrad: Městské kulturní středisko Lázně Bělohrad, 2006

Téma 8. Realistické drama. Naturalismus.

1. Realismus v českém dramatu.
2. Ladislav Stroupežnický, *Zvíkovský rarášek, Naši furianti*.
3. Gabriela Preissová, *Gazdina Roba, Její pastorkyňa*.
4. Vilém Mrštík, *Rok na vsi, Maryša, Pohádka máje*.
5. Naturalismus v české próze. Josef Karel Šlejhar
6. Karel Matěj Čapek Chod, *Antonín Vondřejc, Jindrové*.

Povinná studijní literatura

1. Haman, A.: Česká literatura 19.století. České Budějovice, Jihočeská univerzita-Pedagogická fakulta 2002.
2. Jeřábek, D.: Česká literatura od konce národního obrození do roku 1918. Brno, Masarykova univerzita-Filozofická fakulta 1999.
3. Lehár, J.; Stich, A.; Janáčková, J.; Holý, J.: Česká literatura od počátku k dnešku. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2000.

4. Černý – Ljuba Kosová (eds).: Dějiny českého divadla III. Činohra 1848–1918, Praha, 1977.
5. Milan Zeman a kol.: Rozumět literatuře 1 (interpretace základních děl české literatury), Praha 1986
6. [Kutnar, František](#); [Marek, Jaroslav](#). *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví : od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století*. 2. vyd. Praha: [Nakladatelství Lidové noviny](#), 1997. 1065 s.
7. [Květ, Jan](#). Dílo Aloise Jiráska v české ilustraci. 1. vyd. Praha: [Orbis](#), 1953. 93 s., 160 obr. příl.
8. SCHNEIDER, Lothar; HOLÝ, Jiří. naturalismus. In: NÜNNING, Ansgar. *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno: HOST, 2006. [ISBN 80-7294-170-4](#). S. 543.
9. MRŠTÍK, Vilém. *Maryša* [online]. Praha: Divadelní nakladatelství a knihkupectví Otakar Růžička, 1943 [cit. 2021-08-17]. [Dostupné online](#).
10. MRŠTÍK, Vilém. *Pohádka máje* [online]. Praha: J. Otto, 1930 [cit. 2021-08-17]. [Dostupné online](#).

Úkoly k samostatné práci studentů

1. Čeští realističtí malíři – témata, motivy, techniky
2. Historická próza Aloise Jiráska
3. *Maryša* bratří Mrštíků na prknech divadel
4. J. Š. Baar a jeho dílo s folklorním významem – povídky a pohádky
5. Ladislav Stroupežnický a *Naši furianti* na prknech divadel
6. Divadelní hry Gabriely Preissové *Její pastorkyňa* a *Gazdina roba*
7. Český naturalismus v dílech Čapka-Choda a Šlejhara

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Kritéria pro hodnocení práce studentů v praktických hodinách

Теоретичні знання з курсу перевіряються й оцінюються за результатами усної відповіді на питання практичних занять, що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

Самостійна робота студента включає: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; анотація опрацьованої наукової літератури, статей; підготовка до практичних занять; читання художніх творів; систематизацію вивченого матеріалу перед підсумковим контролем; тощо.

До **індивідуальної роботи** у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться творчі й індивідуальні завдання, зокрема: підготовка рефератів, доповідей; мультимедійних презентацій; підготовка «Щоденника читача».

Критерії оцінювання навчальних досягнень під час практичних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується літературознавчою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота здобувача, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань,

	використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується літературознавчою термінологією. Але в процесі розкриття окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому деякі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, розкриває його основний зміст, виявляє елементарні знання з тематики курсу. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання курсу.
1 бал	Оцінюється робота здобувача, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його розкрити, не розуміє змісту теоретичних питань та не вміє на практиці застосовувати ці знання.

Критерії оцінювання реферату

Оцінка	Критерії оцінювання
5 балів	Виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання
4 бали	Виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього

	оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання
3 бали	Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання дає неповні відповіді
2 бали	Є істотні відступи від вимог до реферування. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; відсутній висновок
1 бал	Тема реферату не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми
0 балів	Реферативна робота не виконана

Критерії оцінювання доповіді /презентації

Оцінка	Критерії оцінювання
5 балів	Відображена світоглядна позиція здобувача, його погляд на сутність проблеми. Проблема розкрита на теоретичному рівні, у зв'язках і з обґрунтуваннями, з точним і повним використанням фахових термінів і понять у контексті відповіді. Робота логічна, послідовна, композиційно чітка. Дано аргументацію своєї думки з опорою на факти та теоретичні відомості.
4 бали	Представлено власну точку зору при розкритті проблеми. Проблема розкрита з використанням основних термінів і понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки й обґрунтування не присутні або явно не простежуються). Дано аргументацію своєї думки з опорою на факти.
3 бали	Проблема розкрита при формальному використанні фахових термінів. Власна думка не достатньо аргументована фактами
2 бали	Представлено власну позицію за даною проблематикою на

	побутовому рівні без необхідної аргументації.
1 бал	Проблема не розкрита або дана інформація не в контексті завдання
0 балів	Завдання не виконано.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

До модульного контрольної оцінювання допускаються всі студенти. При визначенні оцінки за модуль враховуються результати модульної контрольної роботи (МКР) та поточного контролю під час практичних занять, самостійної роботи.

Модульна контрольна робота складається з 2-х частин: теоретичного блоку розписових питань (2 питання - максимально 20 балів) та блоку практичних завдань (3 завдання максимально 30 балів), що містить завдання на аналіз художніх творів

Студент має право підвищити оцінку за підсумковий модульний зріз, складаючи екзамен.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни «Історія чеської літератури» здійснюється у формі **екзамену**, який проводиться в усній формі шляхом співбесіди. Результати екзамену оцінюються за чотирибальною шкалою: „відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали усі види обов'язкових практичних робіт, передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна

оцінка яких становить менше 35 балів. Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого покращення він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Відповідно до **«Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті»** (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в

достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив

принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

SEZNAM LITERÁRNÍCH DĚL PRO POVINNOU ČETBU

Májovci

Vítězslav Hálek:

Večerní písně, Pohádky z naší vesnice, V přírodě, Muzikantská Liduška, Na statku a v chaloupce, Na vejminku, drama Záviš z Falkenštejna.

Jan Neruda:

Hřbitovní kvítí, Knihy veršů, Písně kosmické, Balady a romance, Prosté motivy, Arabesky, Povídky malostranské.

Adolf Heyduk:

Hořec a srdečník, Cimbál a housle.

Karolina Světlá:

První Češka Vesnický román Kříž u potoka.

Jakub Arbes:

Svatý Xaverius Newtonův Mozek.

Ruchovci a Lumírovci

Svatopluk Čech:

Husita na Baltu, Ve stínu lípy, Evropa, Slávie, Pravý výlet pana Broučka do Měsíce, Epochální výlet pana Broučka, tentokráte do XV.století.

Eliška Krásnohorská:

Poezie sb. Z máje žití, Ze Šumavy, K slovanskému jihu, Vlny v proudu.

Josef Václav Sládek:

Básně, Jiskry na moři, Na prahu ráje, Ze života, Sluncem a stínem, Selské písně, České znělky, Skřivánčí písně, Zvony a zvonky.

Jaroslav Vrchlický:

Poutí k Eldorádu, Co život dal, Dni a noci Okna v bouři Strom života Selské balady, dramata Hippodamie Noc na Karlštejně.

Historická próza

Václav Beneš Třebízský:

V červánkách kalicha (dostupně online), V září kalicha (dostupně online), Pobělohorské elegie (dostupně online), Pod doškovými střechami (dostupně online) Bludné duše (dostupně online) Královna Dagmar.

Zikmund Winter:

Rakovnické obrázky, povídka „Nezbedný bakalář“ (dostupně online), Pražské obrázky, Rozina sebranec (dostupně online), Mistr Kampanus.

Alois Jirásek:

- 1) Nejstarší období českých dějin: Staré pověsti české.
- 2) Husitské období: Mezi proudy, Proti všem, Bratrstvo, Husitský král, Z Čech až na konec světa.
- 3) Pobělohorské období: Skaláci, Psohlavci, Temno.
- 4) Národní obrození: F.L.Věk, U nás, Filosofská historie.
- 5) Dramata:
Vojnarka, Otec – realistické hry z vesnického života.
Jan Hus, Jan Žižka, Jan Roháč, Kolébka – historické hry.
Lucerna, Pan Johanes – pohádkové hry.

Venkovská próza

Antal Stašek:

Blouznivci našich hor – povídkový cyklus, romány: V temných vírech, O ševci Matoušovi a jeho přátelích.

Tereza Nováková:

Jiří Šmatlán, Děti čistého živého, Na Librově gruntě, Jan Jílek.

Karel Václav Rais:

Povídky: Výminkáři, Rodiče a děti, Horské kořeny, romány: Západ, Kalibův zločin, Pantáta Bezoušek.

Jindřich Šimon Baar:

Jan Cimbura, Chodské povídky a pohádky, Naše pohádky, Skřivánek a jiné povídky.

Městská próza

Ignát Herrmann:

Otec Kondelík a ženich Vejvara, Tchán Kondelík a zeť Vejvara, U snědeného krámu.

Naturalismus

Karel Matěj Čapek-Chod:

Antonín Vondřejc, Jindrové, Nejzápadnější Slovan.

Josef Karel Šlejhar:

Dojmy z přírody a společnosti, Kuře melancholik a jiné povídky

Realistická dramata

Ladislav Stroupežnický:

Zvíkovský rarášek, Naši furianti.

Gabriela Preissová:

Gazdina Roba, Její pastorkyňa.

Vilém Mrštík:

Rok na vsi, Maryša, Pohádka máje.

VZORY TESTOVÝCH ÚLOH /ВРАЗКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Proč měla skupina májovců tento název?
 - a) Vznikli v květnu
 - b) Podle almanachu Máj - vztah k Máchovu Máji
 - c) byli odpůrci básně Máj
2. Jeden z nejvýznamějších májovců se jmenoval?
 - a) S. Čech
 - b) J. Neruda
 - c) J. V. Sládek
 - d) K. H. Borovský
3. Jak se jmenovala žena, která patřila k májovcům?
 - a) Karolína Světlá
 - b) Božena Němcová
 - c) Eliška Krásnohorská
4. Kdo napsal Knihu veršů?
 - a) J. Neruda
 - b) V. Hálek
 - c) J. Arbes
 - d) J. V. Sládek
5. Kdo napsal Kosmické písně?
 - a) J. Arbes
 - b) J. Neruda
 - c) K. Světlá
6. Kdo je autorem názvu romaneto a kdo je psal?
 - a) K. Světlá a J. Neruda
 - b) V. Hálek a K. Světlá
 - c) J. Neruda a J. Arbes
7. Správná charakteristika V. Hála a J. Nerudy:
 - a) Staroček-mladoček
 - b) optimista – pesimista
 - c) pesimista- optimista
8. Kdy vyšel almanach Máj?
 - a) 1858
 - b) 1859
 - c) 1860
9. Kdo nepatřil mezi Májovce?

- a) Adolf Heyduk
 - b) Jakub Arbes
 - c) Svatopluk Čech
10. Jak se nazývá básnická prvotina Jana Nerudy?
- a) Písně kosmické
 - b) Hřbitovní kvítí
 - c) Prosté motivy
11. Ve kterých novinách působil Jan Neruda nejdéle?
- a) Čas
 - b) Národní listy
 - c) Tagesbote aus Bohmen
12. Jakým symbolem se podepisoval Jan Neruda pod svými fejetony?
- a) kolečkem
 - b) čtverečkem
 - c) trojúhelníkem
13. Které z vybraných děl nemůžeme považovat za básnické sbírky?
- a) Obrazy z ciziny, Žerty hravé i dravé, Arabesky
 - b) Hřbitovní kvítí, Knihy veršů, Písně kosmické
 - c) Balady a romance, Prosté motivy, Zpěvy páteční
14. Jak se jmenovala manželka Vítězslava Háška?
- a) Marie
 - b) Anička
 - c) Dorotka
15. Kdo napsal romantickou historickou tragédii Závěš z Falkenštejna?
- a) Rudolf Mayer
 - b) Václav Šolc
 - c) Vítězslav Hálek
16. Jaké je rodné jméno Karoliny Světlé?
- a) Johanna Rottová
 - b) Karolina Rottová
 - c) Karolina Světlá
17. Který z románů Karoliny Světlé nepochází z doby josefinské?
- a) Poslední paní Hlohovská
 - b) První Češka
 - c) Zvonečková královna
18. Kdo napsal sbírku básní Cimbál a husle?
- a) Adolf Heyduk

- b) Rudolf Maye
 - c) Jakub Arbes
19. Jaký prozaický útvar vytvořil Jakub Arbes?
- a) Rondel
 - b) Romaneto
 - c) Rondeau
20. Kde se odehrává většina díla Svatý Xaverius od Jakuba Arbese?
- a) ve chrámu sv. Víta
 - b) ve chrámu sv. Bořivoje
 - c) ve chrámu sv. Mikuláše
21. Příběh Antoše Jírovce ve Vesnickém románu od Karolíny Světlé se odehrává?
- a) v podještědí
 - b) na Šumavě
 - c) v Beskydech
22. Za hlavního představitele Ruchovců označujeme ?
- a) Josefa Václava Sládka
 - b) Josefa Svatopluka Machara
 - c) Svatopluka Čecha
23. Román Mezi proudy, jež zachycuje vznik českého reformního hnutí v době vlády Václava IV., napsal ?
- a) Svatopluk Čech
 - b) Alois Jirásek
 - c) Zikmund Winter
24. Májovci zásadně odmítali ?
- a) revoluční romantismus
 - b) publicistickou tvorbu
 - c) historismus
25. Kterí dva nejvýznamnější májovci se zasloužili o vydání almanachu Máj, čímž se manifestačně přihlásili k tvorbě K. H. Máchy?
- a) Jan Neruda a Vítězslav Hálek.
 - b) Adolf Heyduk a Jakub Arbes
 - c) Jan Neruda a Karolína Světlá
26. Co není charakteristické pro Hálkovy básně?
- a) Výrazný kontrast s Nerudovými básněmi - Hálkovy básně jsou naivní, radostné a zamilované

- b) Verše prosté a jednoduché, vyskytuje se i hovorový jazyk, často blíží se mluvenému slovu..
- c) Vyvarovává se jakýchkoli náboženských motivů, jeho verše jsou čistě ateistické.

27. Autorem alegorických eposů Evropa a Slavie je:

- a) Eliška Krásnohorská
- b) Jaroslav Vrchlický
- c) Julius Zeyer
- d) Svatopluk Čech

28. Julius Zeyer není autorem knihy

- a) Dům U Tonoucí hvězdy
- b) Román o věrném přátelství Amise a Amila
- c) Sluncem a stínem
- d) Tři legendy o krucifixu

29. Josef Václav Sládek napsal básnickou sbírku pro děti s názvem:

- a) Aprílová škola
- b) Petrklíče a Petrklíky
- c) Zvonečky
- d) Zvony a zvonky

30. Ke kterému spisovateli se hodí následující charakteristika? Lumírovec, hra Noc na Karlštejně, básnické sbírky Strom života, Poutí k Eldorádu a Bodláčí z Parnasu, hodně překládal, především z francouzštiny:

- a) Jaroslav Vrchlický
- b) Josef Václav Sládek
- c) Julius Zeyer
- d) Svatopluk Čech

31. Na kterém řádku je dvojice uvedena správně?

- a) Eliška Krásnohorská - Lumírovec
- b) Jaroslav Vrchlický - Lumírovec
- c) Julius Zeyer – Ruchovec
- d) Juliu Zeyer - Ruchovec

32. Kdo je autorem básně, ze které pochází tato ukázka?

"Znám křišťálovou studánku, kde nejhlubší je les,
tam roste tmavé kapradí a vůkol rudý vřes.

Tam ptáci, laně chodí pít pod javorový kmen,
ti ptáci za dne bílého, ty laně v noci jen."

- a) Eliška Krásnohorská

- b) Jaroslav Vrchlický
 - c) Josef Václav Sládek
 - d) Svatopluk Čech
33. Do almanachu Máj přispěli:
- a) Jan Neruda
 - b) Vítězslav Hálek
 - c) Julius Zeyer
 - d) Josef Václav Sládek
34. Mezi Povídky malostranské nepatří text s názvem:
- a) Jak si pan Vorel nakouřil pěnovku
 - b) Kam s ním
 - c) Přivedla žebráka na mizinu
35. Na kterém řádku jsou uvedena pouze jména spisovatelů, kteří patří do generace májovců:
- a) Jan Neruda, Josef Václav Sládek, Karolina Světlá
 - b) Jan Neruda, Jaroslav Vrchlický, Vítězslav Hálek
 - c) Jan Neruda, Vítězslav Hálek, Karolina Světlá
36. Jak se nazývalo motto ruchovců?
- a) umění pro umění
 - b) umění pro národ"
 - c) umění pro svobodu"
37. Od čeho je odvozeno pojmenování ruchovců?
- a) od almanachu Ruch
 - b) od časopisu Ruch
 - c) od týdeníku Ruch
38. Který ze spisovatelů nejprve patřil k ruchovcům, ale později se přidal na stranu lumírovců?
- a) Julius Zeyer
 - b) Josef Václav Sládek
 - c) Václav Beneš Třebízský
39. Který druh literatury byl v období 70.-80.let 19.století, tj. ruchovců a lumírovců, dominantní?
- a) próza
 - b) drama
 - c) poezie
40. Kdo z uvedených spisovatelů reprezentuje skupinu lumírovců?
- a) Jaroslav Vrchlický

- b) Václav Beneš Třebízský
 - c) Josef Karel Šlejhar
41. Ve kterém časopise otiskl Svatopluk Čech většinu svých prací?
- a) Lumír
 - b) Květy
 - c) Světozor
42. Jaký námět se často vyskytuje v dílech Svatopluka Čecha?
- a) husitství
 - b) láska
 - c) soudní procesy
43. Jak zní vlastní jméno Elišky Krásnohorské?
- a) Anna Pechová
 - b) Alžběta Pechová
 - c) Adéla Pechová
44. Kdo vynikal jako autor libret pro Bedřicha Smetanu?
- a) Jaroslav Vrchlický
 - b) Josef Václav Sládek
 - c) Eliška Krásnohorská
45. Koho můžeme považovat za "průkopníka" moderních básnických směrů v české literatuře?
- a) Julius Zeyer
 - b) Jaroslav Vrchlický
 - c) Josef Václav Sládek
46. Kdo přeložil 33 Shakespearových dramát?
- a) Jaroslav Vrchlický
 - b) Josef Václav Sládek
 - c) Julius Zeyer
47. Kdo je považován za zakladatele moderní dětské poezie?
- a) Jaroslav Vrchlický
 - b) Julius Zeyer
 - c) Josef Václav Sládek
48. Jak se jmenuje drama Julia Zeyera?
- a) Radúz a Magdaléna
 - b) Radúz a Mahulena
 - c) Radúz a Miriam
49. Které dílo Julia Zeyera není próza?
- a) Jan Maria Plojhar

- b) Dům U tonoucí hvězdy
 - c) Karolinská epopeja
50. Znak Lumírovců?
- a) Přenést literaturu na světovou úroveň, milostná literatura, překlady...
 - b) důraz na city, realismus i romantismus, vlastenectví
 - c) domácí tematiky, venkov
51. Znak Ruchovců
- a) Překlady, domácí tematika + romanstismus
 - b) vlastenectví, literatura k národnímu zápasu, čerpání z ÚSL
 - c) ÚSL, překlady, přenést českou literaturu na světovou úroveň
52. Svatopluk Čech je ...?
- a) Ruchovec-Evropa a Slavie, Nový Epochální výlet p. Broučka tentokrát do 15.st., Ve stínu Lípy
 - b) Ruchovec-Hubička, Jitřní písně, Malostranské povídky
 - c) Lumírovec-Venkovský román, Lešetinský kovář, písně kosmické
53. Jaroslav Vrchlický je...?
- a) Ruchovec-Noc na Karlštejně, Ve stínu lípy, Písně otroka,
 - b) Lumírovec- Okna v Bouři, Noc na Karlštejně, legenda o svatém
 - c) Ruchovec- Lešetinský kovář, svatý Xamerius, Karolinská epopeja
- 54.Kdo napsal Hubičku? libreto pro B. Smetanu?
- a) Karolína Světlá
 - b) Jaroslav Vrchlický
 - c) Svatopluk Čech
 - d) Eliška Krásnohorská
55. Kdo psal pro děti, byl v Americe-kde objevil její rub, zemřela mu manželka?
- a) Eliška Krásnohorská
 - b) Svatopluk Čech
 - c) Jozef Václav Sládek
 - d) Jaroslav Vrchlický
56. Koho kromě toho že to byl Lumírovec můžeme označit jako novoromantika, psal hodně o historických tématech a napsal známou pohádku. Neúčastnil se národních bojů?
- a) Julius Zeyer
 - b) Svatopluk Čech
 - c) Jaroslav Vrchlický
 - d) Václav Beneš Třebízský
57. Který výraz nepatří do řady?.

- a) Rozina sebranec - Mezi proudy – Mistr Kampanus – Krátký jeho svět
 - b) Temno – Staré pověsti české – Filozofská historie – Bludné duše
 - c) Mezi proudy – Mistr Kampanus – Proti všem – Bratrstvo
58. Přiřaďte historická období k dílům A. Jiráska
- a) Bratrstvo
 - b) Proti všem
 - c) F. L. Věk
 - d) Psohlavci
 - e) Filozofská historie
 - f) Temno
59. Které slovo nepatří do řady? Proč?
- a) Rozina sebranec – Západ – Zapadlí vlastenci – Výminkáři
 - b) Obrázky ze Slovácka – Gazdina roba – Její pastorkyňa – Západ
 - c) Lucerna - Psohlavci - Z Čech až na konec světa - Kalibův zločin
 - d) Drasar - Filozofská historie - Jiří Šmatlán - Na Librově grunt
60. Za zakladatele českého realismu v 40. až 50. letech 19. století se považují
- a) Karel Hynek Mácha + Karel Jaromír Erben
 - b) Karel Havlíček Borovský + Božena Němcová
 - c) Karel Jaromír Erben + Karolína Světlá
61. Realismus v Čechách můžeme rozdělit do několika základních skupin. Které to jsou?
- a) Městská próza, lyrická poezie, drama,
 - b) historické drama, realistické drama, venkovský naturalismus
 - c) venkovská próza, historická próza, dramatická tvorba a naturalismus
62. Kdo NEPATŘÍ mezi vrcholné představitele realismu?
- a) Rais, Winter, Jirásek, Novotná
 - b) Preissová, Svátek, Klostermann, Stroupežnický
 - c) Neruda, Světlá, Jirásek, Krásnohorská
63. Kdo napsal Maryšu?
- a) Bratři Mrštíkové
 - b) Stroupežnický
 - c) Winter
64. Kdo napsal drama Naši furianti?
- a) Jirásek
 - b) Svátek
 - c) Stroupežnický
65. Kdo napsal díla F. L. Věk a Lucerna?

- a) Stroupežnický
 - b) Jirásek
 - c) Novotná
66. Kdo napsal Kalibův zločin?
- a) Novotná
 - b) Preisová
 - c) Rais
67. Kdo napsal dramata Její pastorkyňa a Gazdina roba?
- a) Jirásek
 - b) Novotná
 - c) Preissová
68. Které dílo nenapsal Ladislav Stroupežnický?
- a) Václav Hrobčický z Hrobčic,
 - b) Zvíkovský rarášek,
 - c) Probuzenci
69. Kdo napsal historický cestopis Z Čech až na konec světa?
- a) Julius Zeyer,
 - b) Josef Václav Sládek,
 - c) Alois Jirásek
70. Jaký člověk je hlavním hrdinou románu Jan Cimbura?
- a) chudý, typizace dobových poměrů,
 - b) spravedlivý, morální vzor,
 - c) bohatý, chamtivý
71. Které dílo nenapsal Vilém Mrštík se svým bratrem?
- a) Maryša,
 - b) Rok na vsi,
 - c) Pohádka máje
72. Naivní mládenec Vojta Kaliba je hrdinou románu:
- a) Západlí vláštenci K.V.Raise
 - b) Kalibův zločin T.Novákové
 - c) Kalibův zločin K.V.Raise
73. Mezi autoři venkovské realistické prozy patřili:
- a) K.V.Rais, J.S.Baar, Z.Winter, Ignát Herrmann
 - b) K.V.Rais, A.Jirásek, T.Nováková
 - c) T.Nováková, K.V.Rais, J.S.Baar
74. Český básník, prozaik, advokát, otec Ivana Olbrachta, vl.jménem Antonín Zeman:

- a) Antal Stašek
 - b) Ignát Herrmann
 - c) Karel Matěj Čapek-Chod
75. Karel Matěj Čapek-Chod a Josef Karel Šlejhar jsou představitelé:
- a) realismu: psali historickou prózu
 - b) naturalismu
 - c) realismu: venkovská tematika
76. O starém venkovanu, který přijel do Prahy navštívit svého syna, vypravuje:
- a) Otec A.Jiráska
 - b) Jan Cimbura J.S.Baara
 - c) Pantáta Bezoušek K.V. Rase
 - d) F.L.Věk A.Jiráska.
77. Romanticko-kosmopolitní skupina autorů, nechtěli podřizovat literaturu vlastenectví, hlásili se k Máchovi:
- a) ruchovci
 - b) májovci
 - c) lumírovci
78. Nejvýraznější osobnosti generace májovců je:
- a) J.V.Sládek
 - b) K. Světlá
 - c) J.Neruda
 - d) S.Čech
79. Která díla nepatří V.Hálkovi:
- a) Pohádky z naší vesnice
 - b) Večerní písně
 - c) Hřbitovní kvítí
 - d) Muzikantská Liduška
80. Na statku a v chaloupce a Na vejminku jsou:
- a) Nerudovy básnické sbírky
 - b) Hálkovy povídky
 - c) Arbesova romaneta
81. Nerudova prvotina vyšla s názvem:
- a) Balady a romance
 - b) Prosté motivy
 - c) Knihy veršů
 - d) Hřbitovní kvítí
82. Oslavou řádu vesmíru a rozumu, poznávajícího tento řád, je Nerudova sbírka:

- a) Zpěvy páteční
- b) Písň kosmické
- c) Arabesky
- d) Balady a románc

83. Nerudova sbírka obsahující osobní lyriku, je rozdělena do čtyř částí nazvaných podle ročních období:

- a) Zpěvy páteční
- b) Hřbitovní kvítí
- c) Knihy veršů
- d) Prosté motivy

84. Sbírk, kterou vydali I.Herrmann a J.Vrchlický z Nerudovy pozustalosti:

- a) Balady a románc
- b) Zpěvy páteční
- c) Knihy veršů
- d) Prosté motivy

85. Týden v tichem domě, Hastrman, Figurky jsou povídky Nerudovy prozaické sbírky:

- a) Arabesky
- b) Povídky malostranské
- c) Žerty hravé i dravé
- d) Pohádky z naší vesnice

86. Karolina Světlá, vlastním jménem:

- a) Johanna Rottová
- b) Barbora Panklová
- c) Magdalena Novotná
- d) Anna Rottová

87. Kdo NEPATŘÍ mezi vrcholné představitele realismu?

- a) Rais, Winter.
- b) Preissová, Stroupežnický.
- c) Neruda, Světlá, Krásnohorská.
- d) Svátek, Klostermann.
- e) Jirásek, Novotná.

88. O selské vzpouře na Náchodsku vypravuje Jiráskovo dílo:

- a) Vojnarka
- b) Proti všem
- c) Mezi proudy
- d) Skaláci

89. Který autor se soustředil na “historii všedního dne”

- a) A.Jirásek
- b) K.V.Rais
- c) J.Holeček
- d) Z.Winter

90. Hlavním představitelem českého naturalismu byl:

- a) V.Mrštík
- b) K.M.Šapek-Chod
- c) L.Stropežnický
- d) J.Holeček

91 . Ke kterému spisovateli se hodí následující charakteristika? Lumírovec, hra Noc na Karlštejně, básnické sbírky Strom života, Poutí k Eldorádu a Bodláčí z Parnasu, hodně překládal, především z francouzštiny:

- a) Jaroslav Vrchlický
- b) Josef Václav Sládek
- c) Julius Zeyer
- d) Svatopluk Čech

92. Kdo je autorem básně, ze které pochází tato ukázka?

*"Znám křišťálovou studánku, kde nejhlubší je les,
tam roste tmavé kapradí a vůkol rudý vřes.
Tam ptáci, laně chodí pít pod javorový kmen,
ti ptáci za dne bílého, ty laně v noci jen."*

- a) Eliška Krásnohorská
- b) Jaroslav Vrchlický
- c) Josef Václav Sládek
- d) Svatopluk Čech

93. Pro kritický realismus platí:

- a) spisovatelé nekriticky vnímají vesnici jako ideální prostředí
- b) vychází z předurčenosti člověka prostředím
- c) hrdina je výjimečný svými schopnostmi
- d) užívá nářečí a umístění děje do určitého region

94. Pro román *Západ* platí:

- a) příběh starého faráře, kterého církev nechce uvolnit do důchodu, autor K. V. Rais
- b) příběh starého faráře, který nechce opustit svou faru, autor K. V. Rais
- c) autor A. Stašek ho napsal podle zápisků obrozeneckého učitele V. Metelky

d) příběh dobrosrdečného venkovského staříka, který se dostane do Prahy, autor J. Š. Baar

95. Vyber správný údaj:

- a) Kamil Zeman byl Antal Stašek
- b) Antonín Zeman byl otcem Ivana Olbrachta
- c) Antonín Zeman byl Ivan Olbracht
- d) Kamil Zeman a Antonín Zeman byli bratři

96. Teréza Nováková napsala:

- a) lyrický román z východních Čech – Drobová polévka
- b) 5 monografických románů – Na Librově gruntě, Kalibův zločin, Děti čistého živého, Drašar, Jan Cimbura
- c) monografické romány – Jan Jílek, Jiří Šmatlán, Drašar
- d) básnickou sbírku – Z nejvýchodnějších Čech

97. Koho můžeme považovat za "průkopníka" moderních básnických směrů v české literatuře?

- a) Julius Zeyer
- b) Jaroslav Vrchlický
- c) Josef Váslav Sládek
- d) K.V.Rais

98. Vyber správný údaj:

- a) J. Š. Baar byl kněz a psal z Chodska
- b) K. Klostermann byl známý dramatik, autor hry Mlhy na blatech
- c) J. Holeček svou kroniku Do třetího a čtvrtého pokolení nedopsal
- d) J. Herben napsal kroniku z doby husitské U nás

99. Vyber správné tvrzení:

- a) Z.Winter byl autorem rozsáhlých románových cyklů z historie
- b) A. Jirásek se držel historické skutečnosti, vycházel z historických pramenů
- c) Z. Winter se soustředil na období 14. - 15. st.
- d) A. Jirásek se nechal inspirovat hlavně dobami – husitskou, pobělohorskou, národním obrozením

100. Který autor se soustředil na "historii všedního dne"

- a) A.Jirásek
- b) K.V.Rais
- c) J.Holeček
- d) Z.Winter

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ / SEZNAM OTÁZEK

1. Almanachy mladé literární generace z let 70. Časopis *Lumír* v letech 70. a pod redakcí Josefa Václava Sládka
2. Česká společnost 80-90. letech 19 století.
3. Generace májovců.
4. Generace ruchovců a lumírovců.
5. Historický román.
6. Jaroslav Vrchlický, jeho lyrika a epika, dílo melodramatické a dramatické.
7. Jirásková historická dramata.
8. Josef Václav Sládek, specifčnost jeho tvorby básnické, pobyt v USA. Sládek jako redaktor Lumíra, jeho dětská poezie, činnost překladatelská.
9. Karolina Světlá, její kontakty s Boženou Němcovou a Janem Nerudou, role barokní Prahy a Podještědí v její tvorbě.
10. Kritický realismus v české próze – tendence sociální i národně osvobozené.
11. Kulturní a společensko-politické souvislosti vývoje české literatury ve 2 pol. 19. století.
12. Literární směry a školy 2. pol. 19. stol
13. Literární tvorba Jana Nerudy.
14. Literární tvorba Jindřicha Šimona Baara.
15. Literární, dramatická a publicistická činnost Vítězslava Hálka.
16. Lumírovci, jejich koncepce české literatury a jejich poetika
17. Městská próza.
18. Naturalismus v české literatuře.
19. Prózaická tvorba A. Stáška.
20. Prózaická tvorba Z. Wintra.
21. Rasoova tvorba prózaická.
22. Realismus v českém dramatu.

- 23.Realistické tendence v české próze 2. pol. 19. stol.
- 24.Románová tvorba A. Jiráska.
- 25.Románová tvorba A.Staška.
- 26.Románová tvorba T.Novákové.
- 27.Romány V.B.Třebizského.
- 28.Ruchovci, jejich literární orientace a poetika
- 29.Svatopluk Čech – jeho tvorba básnická, prozaická a satirická
- 30.Venkovský román, (znalost venkova, regionální charakter prózy).
- 31.Interpretace literárního díla: Pantáta Bezoušek K.V.Raise.
- 32.Interpretace literárního díla: Rozina sebranec Z.Wintra.
- 33.Interpretace literárního díla: F. L. Věk A.Jiráska
- 34.Interpretace literárního díla: Lucerna A.Jiráska.
- 35.Interpretace literárního díla: Noc na Karlštejně J.Vrchlického.
- 36.Interpretace literárního díla: Pravý výlet pana Broučka do Měsíce S.Čecha.
- 37.Interpretace literárního díla: Vesnický román K.Světlé.
- 38.Interpretace literárního díla: Svatý Xaverius J.Arbesa
- 39.Interpretace literárního díla: drama Vojnarka A.Jiráska
- 40.Interpretace literárního díla: Kříž u potoka K.Světlé.
- 41.Interpretace literárního díla: Z Čech až na konec světa A.Jiráska.
- 42.Interpretace literárního díla: Staré pověsti české A.Jiráska.
- 43.Interpretace literárního díla: Povídky malostranské J.Nerudy.
- 44.Interpretace literárního díla: Kalibův zločin K.V.Raise
- 45.Interpretace literárního díla: Jan Cimbura J.Š.Baara.
- 46.Interpretace literárního díla: Jiří Šmatlán T.Novákové.
- 47.Interpretace literárního díla: Výminkáři K.V.Raise.
- 48.Interpretace literárního díla: Blouznivci našich hor A.Staška.
- 49.Interpretace literárního díla: Psohlavci / Skaláci.
- 50.Interpretace literárního díla: Filosofská historie.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY /РЕКОМЕНДОВАНИ

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Haman, A.: Česká literatura 19.století. České Budějovice, Jihočeská univerzita-Pedagogická fakulta 2002.
2. Janáčková, J.: Česká literatura 19.století: Od Máchy k Březinovi.Praha, Scientia 1994.
3. Jeřábek, D.: Česká literatura od konce národního obrození do roku 1918. Brno, Masarykova univerzita-Filozofická fakulta 1999.
4. Lehár, J.; Stich, A.; Janáčková, J.; Holý, J.: Česká literatura od počátku k dnešku. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2000.
5. Polák Josef: *Česká literatura 19. století*. Praha: SPN 1990.

Допоміжна література

1. Adamovič, Ivan; Neff, Ondřej. *Slovník české literární fantastiky a science fiction*. Praha: R3, 1995. Kapitola Arbes, Jakub, s. 26–27.
2. Brabec, Jiří; Červenka, Miroslav; Janáčková, Jaroslava a kol. Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století. Slovníková příručka. Praha: Československý spisovatel, 1973.
3. Černý – Ljuba Kosová (eds).: Dějiny českého divadla III. Činohra 1848–1918, Praha, 1977.
4. Doležel, Lubomír. *Narativní způsoby v české literatuře*. Praha: Český spisovatel, 1993.
5. Frankl, Michal, Ed. A Toman, Jindřich, ed. Jan Neruda a Židé: texty a kontexty. 1. vyd. Praha: Akropolis, 2012. 204 s.
6. [Götz, František](#), [Tetauer, Frank](#). České umění dramatické, Část I. – činohra. Praha : Šolc a Šimáček, [1941](#), str. 67–9

7. Hálek, Vítězslav. *Muzikantská Liduška* [online]. Praha: Melantrich, 1951 [cit. 2021-07-22]. [Dostupné online](#).
8. Hálek, Vítězslav. *Na statku a v chaloupce* [online]. Praha: Melantrich, 1951 [cit. 2021-07-22]. [Dostupné online](#).
9. Hálek, Vítězslav. *Pod pustým kopcem a jiné povídky* [online]. Praha: Melantrich, 193-? [cit. 2021-07-22]. [Dostupné online](#).
10. Haman, Aleš. "Jan Neruda". In: OPELÍK, Jiří (red.). *Lexikon české literatury: osobnosti, díla, instituce*. 3/I.. M-Ř. 1. vyd. Praha: Academia, 2000, s. 493-502.
11. Haman, Aleš. *Trvání v proměně*. Praha: ARSCI, 2010. 326 s.
12. Janáčková, Jaroslava. *Alois Jirásek: [monografie s ukázkami z díla]*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1987. 581 s. [Viz s. 458.]
13. Janáčková, Jaroslava. *Česká literatura 19. století: Od Máchy k Březinovi*. Praha: Scientia 1994.
14. *Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918 / (Pavel Augusta ... et al.)*. 4. vyd. Praha: Libri, 1999. 571 s.
15. [Kosatík, Pavel](#). *Čeští demokraté: 50 nejvýznamnějších osobností veřejného života*. Praha: [Mladá fronta](#), 2010. 280 s.
16. [Králík, Oldřich](#). *Křižovatky Nerudovy poezie*. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1965, 140 s. (Edice: Acta Universitatis Palackianae Olomucensis - Facultas philosophica.)
17. [Křivánek, Vladimír](#). *Jan Neruda*. Vyd. 1. Praha: Horizont, 1983, 156 s. Edice Medailóny.
18. Kunc, Jaroslav, ed. *Soupis díla Aloise Jiráska a literatury o něm*. Praha: [Národní knihovna](#), 1952. 80 s.
19. [Kutnar, František](#); [Marek, Jaroslav](#). *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví: od počátků národní kultury až do sklonku*

- třicátých let 20. století. 2. vyd. Praha: [Nakladatelství Lidové noviny](#), 1997. 1065 s.*
20. [Květ, Jan](#). Dílo Aloise Jiráska v české ilustraci. 1. vyd. Praha: [Orbis](#), 1953. 93 s., 160 obr. příl.
21. Milan Zeman a kol.: Rozumět literatuře 1 (interpretace základních děl české literatury), Praha 1986
22. [Mukařovský, Jan](#); [Pohorský, Miloš](#). *Dějiny české literatury. 1. vyd. Svazek 3, Literatura druhé poloviny devatenáctého století. Praha: Nakladatelství [Československé akademie věd](#), 1961. 631 s. S. 120–138. [Dostupné online](#)*
23. Novák A. - Jan V. Novák: Přehledné dějiny literatury české od nejstarších dob až po naše dny, Olomouc 1936 – 1939 (4. vydání; přetisk Brno 1995).
24. [Novák, Arne](#). *Stručné dějiny literatury české. Olomouc: R. Promberger, 1946. [Dostupné online](#). Kapitola [Sv. Čech a básníci školy národní](#), s. 339–350.*
25. [Novák, Arne](#). *Svatopluk Čech : dílo a osobnost. Díl druhý [online]. I. vyd. Praha: Vesmír, 1923 [Dostupné online](#). (česky)*
26. [Novák, Arne](#). *Svatopluk Čech : dílo a osobnost. Díl první [online]. I. vyd. Praha: Vesmír, 1921 [Dostupné online](#). (česky)*
27. [Novák, Arne](#). *Zvony domova a Myšlenky a spisovatelé. Praha: Novina, 1940. [Dostupné online](#). - kapitola Zikmund Winter, s. 349–355.*
28. [Novák, Arne](#). *Zvony domova a Myšlenky a spisovatelé. Praha: Novina, 1940. [Dostupné online](#). - kapitola [Svatopluk Čech na cestách](#), s. 342–348.*
29. [Novák, Arne](#). *Zvony domova a Myšlenky a spisovatelé. Praha: Novina, 1940. [Dostupné online](#). – Kapitola [Jiráskovo "Temno"](#), s. 109–132.*
30. [Novák, Arne](#). *Zvony domova a Myšlenky a spisovatelé. Praha: [Novina](#), 1940. [Dostupné online](#). Kapitola [Karolina Světlá](#), s. 307–323.*

31. Prchal, Zdeněk; Hladký, Martin; Friedrichová, Hana. Život a dílo Karla Václava Raise. 1. vyd. Lázně Bělohrad: Městské kulturní středisko Lázně Bělohrad, 2006
32. Rotrekl Zdeněk. Skrytá tvář české literatury, Brno 1991, 1994.
33. [Slovník českých spisovatelů](#). Praha: Československý spisovatel, 1964. Kapitola Jakub Arbes, s. 8.
34. Švandová: Vítězslav Hálek. Odolena Voda: Město Odolena Voda, 2012.
35. Vondra, Roman. Osobnosti české minulosti: Jan Neruda (1834–1891). Historický obzor: časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie, 2012, 23 (5-6), s. 136–138.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

<http://www.slovník-nakladatelství.cz/> [Slovník českých nakladatelství 1849–1949](#)

<http://www.ucl.cas.cz/edicee/prirucky/slovníkove/141-cesti-spisovatele-19-a-pocátku-20-stoleti> [Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století](#)

<http://www.ucl.cas.cz/edicee/prirucky/slovníkove/140-slovník-basnickych-knih> [Slovník básnických knih](#)